

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:	
Egész évre	8 frt — kr.
Negyedévre	2 „ — „
Helyben házhoz hozva:	
Egész évre	10 frt — kr.
Negyedévre	2 frt 50 kr.
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	12 frt — kr.
Negyedévre	3 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfőn és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apacza u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszatérítésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, július 27.

A cél felé.

A katolikus egyháznak legnagyobb veszedelme, hogy világi intelligenciája, bár folyton nagybodó kivétellel, közönyös minden vallás iránt.

Ezt a veszedelmet gyökerében el kell fojtanunk. Az elfojtás módján nem is kell sokat fáradsunk. Át kell néznünk a protestánsokhoz, ott látjuk, hogy a protestáns felekezet csakis az által tudta magát mai napig fenntartani, hogy intelligenciáját — maga nevelte, a maga elvei, a maga eszméi és céljai szerint.

Ha tehát azt akarjuk, hogy a vallásos életnek rákfenéje, a hitközönyösség legalább a jövő nemzedéket meg ne rontsa, gondoskodnunk kell, hogy *mi magunk* neveljünk katolikus intelligenciát, katolikus világi vezető osztályt, a mely az egyház magasztos céljait és eszméit átérténi, átérteni és annak kivételében az egyháziaknak kellő segítséget tudjon és akarjon nyújtani.

Azonfelül nekünk az ország keresztény jellegét fenn kell tartanunk. Ezt pedig csak úgy tehetjük, ha azt a keresztény elemet, a melynek még van módja magasabb tudományokat elsajátítani, megerősíthessük hitében és annak a nagy misszióknak tudatában, a melylyel a katolikus egyház Magyarországon bír.

Szándékosan írjuk, hogy *akiknek még módjukban van* egyetemre járni. Mert a statisztika nyilván bizonyítja, hogy a nemzeti vagyon s különösen a forgó tőke Magyarországon folyton nagyobb

mértékben nem keresztény kezekbe vándorol. Mivel pedig az intelligens pályákat éppen e miatt a nem keresztények özönlik el s mivel a keresztény elem folyton szegényedik, gyengül és kiszorul, nagyon kell vigyáznunk, hogy bizonyos fák ne nőjjenek az égig.

Ez az eszme lelkesítette Bonnaz egykori csanádi püspököt, ez hevitette Fogarassy erdélyi püspököt és ez adta az Istenben boldogult váci főpásztornak, Schusztner Konstantinnak, a nagy áldozatok példányképének az eszmét, hogy egy létesítendő katolikus egyetemre alapítványt tegyenek.

Pázmány szelleme nem halt meg. Él az örökké és lelkes örömmel fogunk még bizonyára üdvözölni sok nemes lelket, a kik filléreikkel hozzájárulni el nem mulasztják a katolikus egyetem megalapításához.

Katolikus egyetem kell nekünk, ahol a katolikus vallás tanárok ne tanítsanak atheizmust, a hol a jogon ne hirdessék a szocializmust lelkesedéssel, mint az ma történik, s a hol a katolikus egyház nagy multjából ne üzenek gunyt, mosolyogván a szentek és nagy elmék élő hite fölött, a hol ne hirdessék az állammindenhatóság ábrándjait s az élvezetek szabadságának szennyes tanait.

Katolikus egyetem kell nekünk, a melynek falai közt megtanulják a különböző ajku ifjak, megtanulják, hogy e hazát az Isten azért alkotta sok népfajból össze, hogy a kereszténységnek legyen védő bástyája, az egymás iránti szeretetnek, a jogok kölcsönös biztosításának és becsülésének magasztos példája a tör-

ténelemben. Katolikus egyetemen lehet megtanulni a fajgyűlölet feledését s az ezredéves keresztény multtal való törhetlen szolidaritást, ez országnak egyedül biztos létfenntartó elvét.

Katolikus politikát nem máról holnapra csinálunk. Hosszu időn keresztül kell küzdenünk és áldoznunk, míg meg lesz a nagy mű. De éppen azért, mert tudjuk, hogy »nagy ut van előttünk« — kettőztessük meg hitünk erejével áldozatkészségünket és buzgóságunkat is. Minden fillér, a melyet katolikus szívvvel, katolikus lelkesedéssel a nagy eszme oltárán feláldozunk, közelebb hoz bennünket a katolikus egyetem megvalósításához.

Elismerjük, hogy ez még nem lesz minden. Utóvégre azt az óhajtvá várt katolikus intelligenciát nem csak az egyetem neveli. De éppen azért kell tovább folytatnunk a küzdelmet minden téren, hogy a katolikus embernek meg legyen a maga köre nem csak a tudományok csarnokában, hanem a társadalomban és a politikában is.

Tudjuk jól a nagy nehézségeket, melyek minden oldalról utunkban állanak s hogy a legnagyobb nehézség a mieink szűklátókörűsége és közönye. Ám ennek megtörésére szószék, iskola és sajtó meg fogja tenni a magáét.

A Schusztner Konstantin nagy példája bizonyára sokakat fog még lelkesíteni. Minden nap közelebb hoz bennünket egy jobb jövőhöz. Vajha ne lennénk arra érdemtelenekek!...

Gedeon.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A ki a halála után áll boszut.

Irta: Deér.

Tárai Giza alig volt még tizenkilenc éves, mikor férjhez ment. A felesége lett egy vén embernek, a hatvan éves Goldnernek. Csodálkoztak is sokan ezen a házasságon, mert a Tárai leány nagyon szép leány volt, a férje pedig egy kiaszott, szinte elszáradt ember.

Nem is a maga jószántából ment ehhez az emberhez a leány. A családja erőszakolta rá ezt a házasságot.

Az öreg Goldnerről mindenki tudta, hogy százezrei vannak. Ámbár az öreg nagyon garasos életet élt, mégis kiszívargott, hogy rengeteg összeget kuporgatott össze. A Tárai leány meg nagyon szegény leány volt. Mikor aztán az öreg Goldner valami uton-módon megismerkedett vele, a Tárai család nem hagyott nyugtot a leánynak. Addig beszéltek neki mindenfélét, míg végre a leány is beleegyezett ebbe a házasságba.

A szülei azzal biztatták, hogy még ugyis fiatal, egy-két évet élélhet azzal a vén emberrel. Az ugy sem viheti már sokáig. Aztán, ha elpusztul, a leány ura lesz a nagy vagyonnak, a miért érdemes egy kis áldozatot hozni.

Talán így gondolkozott a Tárai leány is mikor az igent kimondta. Okos leány volt, nem

voltak ábrándjai, nem volt érzékenykedő, s szíve nem igen tiltakozott a házasság ellen.

De aztán nem sokára megjött az idő, mikor a leány keserves könnyeket hullatott elhibázott élete miatt.

Az öreg férj eleinte becézte, kényeztette fiatal feleségét. Nagy cselédséget tartott, s meg tett mindent, hogy az asszony kényelemében, gond nélkül élhessen.

De ez nem sokáig tartott. Goldnerben felébredt a régi természet, fukarsága, melynek aztán nem tudott parancsolni. Majd minden nap egy-egy cselédet bocsátott el. Mikor aztán a felesége e miatt kérdőrevonta, akkor köhögve, rekedtes hangon hordott össze mindenféle kifogást.

— Hja, édesem, nem lehet ilyen nagy házat vinni! Nem futja a vagyonból. Nagyon jól tudod, hogy te semmit se hoztál a házhoz. Aztán eddig nag on is fényes életet éltünk, tulságos sokat költöttünk. Ezt helyre kell pótolni. Minek az a sok kenyérfogyasztó cselédség. Hadd menjenek! Elég lesz itt egy-vagy két ember. Azok is elvégzik a munkát, s te azért kényelemben élhetsz.

A fiatal asszony nem szólt férjének. Észrevette már annak nagy fukarságát, mely emeg minden krajczárért. Tudta, hogy ő ugy is hiába ellenezné férje dolgait, az nem hallgatna rá.

Csak hogy a vén ember napról-napra komiszabb lett.

Egyik reggel bement a felesége szobájába. Az asszony még feküdt. Amint férjét észrevette, nem a leggyöngédebb hangon fogadta.

— Ugyan minek köszönhetem ezt a korai szerencsét? — kérdezte az asszony nem minden guny nélkül.

A vén ember egy ideig hallgatott. Fel-alá járkált a szobában. Majd odaállt a felesége ágya elé, s kissé izgatott, ideges hangon kezdett beszélni.

— Hm, hm, maga korai szerencséről beszél, mikor már hét óra van. Jó háziasszonynak ilyenkor már a konyhán kellene lennie, hogy a reggeli után lásson.

— Az a szakácsné dolga. Nem vagyok én cseléd! — mondta ingerülten az asszony.

Férje elvörösödött erre a hangra. Valamit akart mondani, de elfogta a köhögés s csak nagy sokára jutott szóhoz.

— Nem cseléd!... Ha... ha... ha... ezt jól adja. Talán nagyságos asszony akar lenni, vagy mi? Mintha bizony grófi kisasszony lett volna, nem is a nyomorúságos Tárai leány.

A fiatal asszonyt elfogta a harag erre a hangra. Felemelkedett ágyában s kipirulva, indulatosan válaszolt férjének.

— Talán bizony sértegetni akar! Igazán nem értem magát. Minek hányja szememre szegénységemet? Hát én varrtam magamat a nyakába? Nem maga kért, könyörgött, rimázkodott, hogy a felesége legyek? És én

Vészi.

A szászsebesi románokat mód nélkül felháborította, hogy *Szell* Kálmán a régi minta szerint az egész hivatalos apparátust mozgásba hozta *Vészi* jelölése mellett. Akartak hát gyűlést tartani, melyen szakítva a passzivitással, állást akartak foglalni *Vészi* ellen. A szolgabírói és más adminisztratív közegek azonban betiltották ezt a gyűlést. A szászok tanusítván, hogy nemcsak a sváboknál, hanem náluk is nagy a hazafiúi *bátorság*, jelölték *Vészi*-t. Igazán sajnáljuk a sok nyomdafestéket, melyet újabb időben a kormány részéről inspirált fővárosi lapok arra vesztegettek, hogy a nemzetiségi pártokat passzivitásukból kizavarják. Hisz ha ezerszer akarnak is passzivitásukkal felhagyni, lehetetlenné teszi nekik egy *Vészi*-féle hivatalos jelölt, a ki miatt még gyűlést sem hívhatnak össze a törvény, jog és igazság érájában.

A krisztianiai nemzetközi tanácskozás s az erdélyi románok.

A szebeni *„Tribuna”* utolsó száma azon alkalomból, hogy a romániai parlament hét tagja a nemzetközi tanácskozásokban való részvétel végett f. hó 22-én Krisztianába utazott, a következőket írja:

„A román parlament hét kiváló tagja utban van Krisztiania felé. Közöttük három volt miniszter is. Hosszu és fáradalmas utat kell megtegniük, míg Norvégia székhelyét elérik. Tegyük is meg jól és sikerrel térjenek vissza! A hála bizonyos érzelme köt bennünket hozzájuk és kényszerít, hogy gondolatban náluk legyünk. Mert a fáradalmas utat értünk tesszik meg.

Ha igazságos nemzeti ügyünk, mely energikus védelem után kiált, nem létezne; s ha nemzeti ügyünk egy állandóan napirenden levő kérdést nem képezne: nem mennének — meg lehet — ők se Krisztianába. Mert nem szórazás céljából, hanem vezéreltetve a vágytól, hogy *rajtunk* segítsenek, tesszik meg e fáradtságos utat. Mennek, hogy megvédelmezzenek bennünket egy igaz életű emberekből alkotott európai forum előtt, mely szenvedéseinket s bajainkat már megismeri. Ismeri az előző nemzetközi tanácskozásokból, melyekben hasonlóan romániai testvéreink hozták azokat szőnyegre. A román parlament e hét kiváló tagja, kik a helyett, hogy e tropikus melegségű napokat

valamely hegy lábainál üdülve tölténék el; anynyira fáradalmas utra vállalkoztak, méltók arra, hogy elismerésünkre számot tartsanak. Előlegezzük és szívből megköszönjük a hozott áldozatot.

De legyenek meggyőződve, hogy áldozatuk földve van azon *három millió elnyomott román* áldásaitól, kik a krisztianiai nemzetközi tanácskozásokban való működésük elé bizalommal tekintenek. Ők tudják, hogy ügyük jó kezébe van letéve és jó védők vállalkoztak arra, hogy azt felszínen tartsák s megoldásra segítik. Ezért a krisztianiai tanácskozás nagyjelentőségű mi reánk nézve. Tény, hogy nemzeti kérdésünk diskussió tárgyát fogja ott képezni. *Nem mi kérelmezzük annak tárgyalását, mert bennünket megköt azon tett fogadalmunk, hogy külső tényezők közbelépéseért nem folytatunk* — hanem kérelmezni fogja azt hét férfi, kik a román parlament s a nemzetközi tanácskozások szavazati joggal bíró tagjai. *Amiről nem tanácskozhattak Hágában, szőnyegre hozzák tehát Krisztianiaiban.* És mi bizalommal fordulunk hozzá. Mert ahol egy *Urechia*, egy *Aurelian*, egy *Porumbaru* stb van, az eredmény csakis a mi részünkre dőlhet el. *Legyenek a magyarok bármily sokan: a miénk egyikének kis uja többet tesz, mint egy egész Pázmándy.*

Azért még egyszer köszönet és elismerés a román parlament tagjainak, kik e szolgálatot nemzeti ügyünknek tesszik és ez áldozatot értünk hozzák. Az ég fizesse meg!

A románok tehát mozognak ismét és nagy reményekkel eltelve néznek a nemzetközi konferencia elé, — mi ellenen hisszük, hogy az interparlamentáris konferencia ezuttal is napirendre tér az *„elnyomott három millió román”* panaszai felett.

A wiesbadeni császár-találkozás.

Vilmos császár és *Miklós* cár még ezen a nyár folyamán találkozni fognak Wiesbadenben és Mainz környékén a hadgyakorlatokon megint összejönnek, a mikor a tulajdonképpeni politikai jelentőségű entreüre már megtörtént.

E politikai jelentőséget a külföldi hírforrások sem vonják már kétségbe; nem is igyekeznek kiemelni (mint ilyenkor szokás), hogy a találkozás pusztán magánjellegű lesz és udvariassági tényről egyébnek nem tekinthető. A diplomáciai körök tisztában vannak azzal, hogy igen fontos politikai tényezők működnek közre

e találkozáson és így a legnagyobb érdeklődéssel várják a fejleményeket, amelyek ezzel kapcsolatban vannak.

Különösen Franciaországban néznek sanda szemmel Wiesbaden felé. A francia chauvinizmus még mindig nem mondott le a revancheszizmusról és még mindig eleven az óhajtás egy hadseregben, mint a népeletben, hogy még egyszer összemérjék a fegyvereket a németekkel és visszaadván a vereséget, a melyet kaptak, ezzel egyszersmind az Elzász-lotharingiai kérdést a maguk kedvére és a maguk óhajtságának megfelelőleg oldhatják meg.

A wiesbadeni találkozás ezt a reményt ismét problematikusabbá teszi, mint a milyen eddig volt. A francia-orosz szövetség eddig sem járt eredménnyel a francziákra nézve. Kezdenek kiábrándulni a francia urak az orosz barátságból, a mely amugy is félig anomália. A köztársaság szövetkezése az autokrata Oroszországgal nem természetes. A népek hajlama más, az állam szervezete más, a gondolkodás és politikai meggyőződés más. A szövetség, a (mely félig titkos a hosszú és retorzív óhajtságának az eredménye, ami sohasem természetes.

Azonkívül a köztársaság fanatikus hívei attól is tartanak, hogy a szövetség csak a monarchikus iránynak az útját alkalmas egyengetni és félnek, hogy lassankint át megy az egész vonalra a monarchikus elv, a melynek diadalára annyi kísérletet tettek az utóbbi időben. Az újabb találkozási terv a két császár között a köztársasági elemeket még jobban elkedvetlenítette, a revanch eszme híveit meg éppen elkedvetlenítette, látják, hogy csak pusztá fantom minden, a mi üdvöset vártak az orosz-francia szövetségtől és az ebben gyökerező remények soha, de soha sem fognak megvalósulni.

A francia lapok közleményeiben már világosan kiolvashatjuk ezt az elkedvetlenedést.

Azonban ez a francziák dolga.

Ők sérelmet láthatnak abban, hogy a cár a német császárral keresi a barátságos érintkezést. A világ más, örvendetesebb eredményt von le ebből az entrevueből.

Ösmeretes a cár békeszeretete és mily valóban humánus, uralkodóhoz méltó módon

elég örült voltam, hogy fiatal életemet ide kötöttem egy vén zsugorhoz, ki talán még azt akarja, hogy a cselédje legyek?!

— Ha... ha... ha, kaczagott föl a vén ember valami bántó, rekedtes hangon. Mit gondolt hát asszonyom, hogy minek vettem el? Talán, hogy azt az egypár megtakarított garasomat elpazarolja! Rosszul számított. A vén Goldner nem ostoba ember. Tudja meg hát, hogy igen is... azt akarom... hogy cselédem legyen, ... hogy ápoljon, gondozzon, ... s ne csak uraskodjék! Nem azért lett a feleségem, hogy azt a sok cselédnépet tartsam mellette! Tessék főzni, ... mosni, ... dolgozni...

Az asszony idegesen kaczagott föl. A vén ember annál ingerültebben besszelt tovább.

— Tudja meg, hogy ma reggel elbocsátottam a szakácsnét is. Azért asszony, hogy tegye a dolgát! Egy cseléd untig elég. Otthonn annyi sem volt. Azért nagyon is óhajtom, nem... parancsolom, hogy vége legyen az uraskodásnak, Nekem nem dáma, — hanem asszony kell, ki megfogja a dolgot! Megértett?

A vén ember nem várta be felesége választ, hanem kisietett a szobából.

Az asszony utána nézett egy ideig, — aztán lassan elkezdett sirni és sirt, zokogott sokáig, keservesen.

Eddig sem szerette ezt a vén, beteges embert, de legalább megbecsülte. Most azonban érezte, hogy utálja, gyűlöli a lelke mélyéből.

Szinte megborzadt attól a gondolattól, hogy tán még évekig kelljen ezen ember oldala mellett élni. De mit tehetett? Hozzá volt kötve erős, földidhatatlan kötéssel. Megnyugodott hát a változhatatlanban s várta türelmesen azt az időt, a mikor lerázhathatja nyakáról ezt a gyűlöletes igát. Csakhogy ez az idő nagyon lassan akart megjönni. A fiatal asszony napról-napra fonnyadt, hervadt, mint a léleg rágtat virág. Talán még előbb elpusztult volna, mint férje, ha közbe nem jött valami, mi újra visszahozta a fiatal asszonyt a tűnedező életkedvét, szerte foszlott reménységét.

Egyik napon a fiatal asszony orvost hívatott. Fiatal, kedves ember jött az asszonyhoz, ki megvizsgálta. Az orvos aztán gyakrabban jött, később majd mindennap.

Az öreg Goldner kezdetben rossz szemmel nézte az orvos gyakori látogatását. Arra gondolt, hogy mennyi sok pénzbe kerül majd ez a sok orvosi vizit. Csak akkor nyugodott meg, mikor a fiatal orvos kijelentette, hogy ő nem kér semmit látogatásaiért. Ő csak tanulmányozza a fiatal asszonyt, kinél valami eddigi ismeretlen betegséget fedezett föl.

A vén ember elhítte. Féltekeny nem volt s nem törődött azzal, ha a felesége meg az orvos egész délutánokat töltöttek együtt. Pénzbe nem kerül, — gondolta magában — s legalább az asszony nem betegeskedik annyit s nem kell mindig a patikára fizetni.

Ebben igaza volt a vén zsugorinak. Csak-

hogy a fiatal asszony nem a beszédett piluláktól nyerte vissza arcza rózsás üdeségét, életkedvét, hanem egészen mástól.

Az orvos ur szép fiatal ember volt, aki értett is az asszonyok nyelvén. A Tárai leány meg eddig nem igen ismerte, hogy mi az a szerelem. Nem csoda tehát, ha csakhamar megszólalt a szíve. A fiatal orvos képe napról-napra jobban belevesződött a lelkébe. Az asszony kezdetben tán maga se tudta, mi az, mi úgy fogva tartja a lelkét? Csak azt érezte, hogy valami csendes, jóleső boldogság szállja meg a lelkét, mikor a fiatal férfi mellette volt.

Egyszer aztán bevallotta magának, hogy szereti az orvost. Nem ijedt meg ettől a fölfedezéstől. Azt hitte, hogy joga van a szerelemhez, hisz eddigi élete ugys csak nyomorúság, örökös gyötrődés volt.

Csakhogy az ébredező, erősödő szerelemmel nőtt a kínos gyötrődés is. Napról-napra jobban érezte, mennyire elviselhetetlen ez az élet.

Férje mindig komiszabbul bánt vele. Örökös szemrehányás, zaklatás volt az élete. Sőt a vén ember már azzal is gyanúsította, hogy meglopja, csakhogy a családját dughassa.

Rettenetes volt a fiatal asszony élete. Nem tudta magába zárni a sok keserőséget s egy ízben elmondta a fiatal orvosnak mindazt a sok keserőséget, a mit neki tőrnie kell.

— Látja kedves doktor, — mondta az asszony — ez az én sorom. Más asszony az

fáradozik a világbéke biztosításán, a miért most már a »békeczár« névvel ruházták föl. A hágai békekonferencia nem járt azzal az eredménnyel, a melyet a csár remélt és a mely oly mélyen gyökeret vert a népek óhaj-tásaiban. Kiderült, hogy csak utópiákat akartak megvalósítani ottan. A birodalmak képviselői nem tudtak megegyezni; a mit akart az egyik állam képviselője, azt nem akarta a másik és megfordítva. Plátói szerelmi vallomásokat cse-réltek ki egymással ott a népek és nemzetek, mialatt a hátuk mögött talpig fegyverben áll-tak a hadseregek és állnak mai napig. Lesze-relésre senki sem gondolt és máig sem gondol senki. Oda a remény, hogy a népek verejtékét, munkáját, pénzét és erejét elnyelő örökös fegy-verkezés és a hadseregek megerősítésére végre valahára megszűnik és a mi áldozatot hoznak a fegyveres békének, az mind át fog változni áldássá, nemzeti gyarapodássá, gazdasági meg-takarítássá. Oda a remény, hogy egykor fel fog-nak szabadulni a lidércnyomástól, a mely rájuk nehezedik, valahányszor háborus hírek kelet-keznek.

Csak egy ember nem vesztette el a re-ményét és ez nem más, mint a béke csár. A mit nem tudott megvalósítani a hágai koufe-rencia, azt talán megvalósíthatja egymaga az-zal, ha a világ hatalmasságaival érintkezik sze-mélyesen. Az egymaga képviselvén a népet és nemzetek béke óhaját, egymaga veszi föl a harcot az elfogultság ellen a világbéke nagy eszményének szolgálatában.

Ha sikerül neki (a mi mindenesetre kér-déses) oly emléklapot állított magának, a me-lyet sem idő, sem korszak ledönteni nem fog soha.

Ez a remény fűződik a wiesbadeni talál-kozáshoz.

A színház elhelyezése.

A színház építésére felügyelő bizottság tegnap délután az építkezés színhelyén tanács-kozott, a melyen hosszasan tárgyalta a színház elhelyezésének kérdését, a mely pedig tulajdonképen már meghaladott dolog.

Dr. *Bulyovszky* József polgármester elnök-lete alatt jelen voltak: dr. *Hoványi* Géza, Dús

László, Busch Dávid, dr. *Baróthy* Ákos, dr. *Radó* Ignác, *Kikinday* Gyula kir. főmérnök, *Hegedüs* Géza, *Mezey* Mihály, ifj. *Rimanóczy* Kálmán, *Száhländer* Károly, *Komlóssy* József, dr. *Döry* Ferencz, *Szatarill* Ferencz és *Krupicza* József mérnök, a *Fellmer*-czég megbízottja.

Dr. *Bulyovszky* József polgármester meg-nyitván az értekezletet, körvonalozza a bizott-ság teendőit. Oda kell törekedni a bizottságnak, hogy a színház építése a legjobban oldassék meg. A bizottságnak joga, kötelessége meggyő-ződni, hogy az elhelyezés miként történjék a kisajátított területen. Kéri a szakértőket, hogy gondos körültekintés után minden kifogást em-lítsenek fel. Az első kérdés, hogy miként lesz a színház elhelyezve. A többi kérdéseket ké-sőbb, a gyakori tanácskozásokon intézik el.

Busch Dávid főmérnök felvilágosításokkal szolgál, hogy a bontás javában folyik; már az alapozást is megkezdtek. A színház alapját kijelölték a *Fellmer* czég képviselőjével. Az építkezés előtt nincs semmi akadály. A füg-göny szélesség 10 m. lesz.

Dr. *Radó* Ignác azt óhajlja, hogy min-den eltérést írásban állapítsanak meg, nehogy a garancia kérdésénél nehézségek merüljenek fel.

Busch Dávid főmérnök kijelenti, hogy a részletrajzokban az eltérések ki vannak dol-gozva.

Dr. *Hoványi* Géza elvi kérdésnek tartja, hogy midőn a tervező czég a részletrajzokat leküldi, ezek átvételét nemcsak a naplóba ve-zessék be, hanem a vállalkozókkal is aláírás-sák. Ezt indítványozza. — Elfogadták.

Dr. *Döry* Ferencz ezután a színház el-helyezésének kérdését veti fel. Szerinte a szin-ház nagyon be lesz ékelve a két oldali eme-letes házak közé. Azonkívül magasabban kel-lene építeni. A színház legszebben az utca-vonalban nézne ki s előbb jöhetne a feljáró. Erre nézve indítványt is tesz.

Szatarill Ferencz felvilágosításul felemliti, hogy szükséges a színház előtti 20 méter tá-volság, mert 140 cm. magasságot kell elosz-latni. A hirtelen emelkedés pedig veszélyes a kocsik felhajtásánál. Ezért kell a hosszú felhajtó.

Dr. *Bulyovszky* József szintén ellenzi a színház kijebb helyezését, mire a dr. *Döry* in-dítványát mellőzték.

Tárgyalták azt a kérdést, hogy a feltöltés mily összegbe kerül, azonban a főmérnök ki-jelentette, hogy a költségvetésbe felvett számi-tás teljesen változatlanul marad.

Végül még a polgármester indítványára egy szűkebb körű bizottságot küldtek ki annak a megállapítására, hogy az elbontott épületek ócska anyagaiból mit használhat be az új építkezésbe a vállalkozó. A szűkebb bizottságba *Busch* Dávid főmérnököt, továbbá *Száhländer* Károly és *Bozóky* Béla főmérnököket választották be. A színház építésnél különben csak az ócska téglák beépítéséről van szó. Más ócska anyagokat majd a bazár építésénél hasz-nálnak fel.

Ezután a bizottság megtekintette a kívánt változtatásokhoz képest elkészített részletraj-zokat s az értekezlet véget ért.

UJDONSAGOK.

TAJÉKOZTATO.

Augusztus 15. Mulatság Nagyszalontán a gymnasium javára.

Augusztus 23. és 24. Kereskedelmi kamarák kongresz-szusa.

Augusztus 27. Csonkatorony felavatása Nagyszalontán Augusztus 29, 30, 31. Vendéglősök kongresszusa.

* **Személyi hir.** *Fável* Mihály v. b. t. t., nagyváradai gör. kath. püspök, tegnap este Szla-tináról Nagyváradra haza érkezett.

* **Petőfi ünnepély Nagyváradon.** A nagy-váradai jogász-ifjúság hiven az egész ország hazafias hangulatához f. hó 30-án azaz vásár-nap d. e. szintén rendez Petőfi ünnepélyt a Szt. László-téren. A jogász-ifjúság tegnap d. e. tartott ez ügyben ülést a Bazár vendéglőben és ugyanekkor az idő rövidségére való tekin-tettel körvonalozta az ünnepély sorrendjét is. E szerint az ünnepélyt ének nyitja meg. Az ünnepélyen való szavallás ill. beszéd elmon-dására felkéretnek: *Puskás* L. Béla, *Papp* János, *Gara* Ákos, *Fráter* Pál, *Medvigy* Gábor, *Knapp* Lajos.

* **Alapítványi helyek betöltése.** A bihar-diószegi vinczellér képezdénél Nagyvárad vá-rosának két alapítványi helye van, a melyek

én koromban boldogan éli világát, nekem pedig csak keserűség, örökös zaklatás jutott része-mül. Pedig úgy epedek csak egy kevés boldog-ságért. — hisz fiatal vagyok. Nekem is vannak ábrándjaim, titkos, édes álmaim, melyek talán sohasem valósulnak meg

A férfi kiérezte az asszony szavaiból a tit-kolt, vágyakozó, erős szerelmet. Közelebb lépett az asszonyhoz s kissé elfogult, lassu hangon beszélt hozzá.

— Géza, — először szólította így — ne beszéljen teljesíthetetlen vágyakról. Ne szomorítson, ne ejtsen kétségbe! Tudnia, éreznie kell, hogy szeretem. Mondja, hogy szeret s én elhárítok minden akadályt az útjából.

Az asszony remegve hallgatta a férfi sza-vait. Elfeledte minden eddigi szenvedéseit s csak az járt az eszében, hogy ő még boldog lehet ezzel az emberrel. Engedte, hogy a férfi csókolja, ölelje, még beszélt hozzá szerelmes, lázas szavakat.

— Szeretlek édes, a tiéd vagyok! Csak arra kérlek, ments meg ettől az utálatos vén embertől!

Az az utálatos, vén ember meg éppen ak-kor lépett a szobába. Látta, miní csókolja, öleli egymást a két fiatal teremtes.

A vén ember nem csinált jelenetet, felka-czagott olyan vérfagyasztó, gyűlöletes kacza-gással és szinte nevelve beszélt a fiatalokhoz, kik sápadtan, remegve álltak előtte.

— Brávó doktor ur, ezt jól csinálta! Ugy

látom, hogy a feleségem egészen meggyógyult. Milyen szép piros az arca. Azt hiszem, nincs többé orvosra szüksége s ezért nagyon óhajta-nám, ha orvos ur többé nem lépné át házam küszöbét! Ajánlom magamat!

Az öreg odamutatott az ajtóra. Az orvos megértette. Egy pillanatig habozott, aztán meg-indult kifelé. Az asszony is utána akart menni, de az öreg visszatartotta.

— Maga itt marad! Magának majd pa-rancsolok, érte?

— És fogadom, hogy még megemlegeti a mai napot azzal a másikkal együtt. Hiába spe-kulálnak az én halálomra! Jó volna a pénz-em, ugy-e? Hogy aztán élhetnének gond nél-kül, turbékolva

Hát csak írja meg a doktorjának, hogy hiába számít az öreg Goldner pénzére. Abból ugyan nem kap egy fabatkát sem.

Tudom, hogy akkor majd vége lesz a nagy szerelemnek is!

— Nem igaz! kiáltott föl a megkínzott asszony. Azt hiszi, hogy mindenki olyan hit-vány, mint maga, kinek csak pénz kell.

Az az ember szeret engem, neki csak én kellek, nem a maga pénze!

— Majd elváll, — mondta rá az öreg. — csak legyen türelmük kibőjtölni a haláloamat.

Pedig nem nagy türelem kellett hozzá! Alig pár hét múlva ágyban dőlt a vén ember. A felesége ápolta. Hiába csak asszony volt, kinek megvolt az érző szíve. Egész nap a

férje mellett volt s nyugodtan türte annak kifakadásait.

Utolsó óráját élte már az öreg Goldner. Az asszony ott ült mellette sápadtan, kimerülve a sok éjszakázástól. Eszrevette, hogy az öreg nagyon rosszul van. Odahajolt hozzá s halk hangon kérdezte:

— Mondja öregem, még most se hívassak orvost, vagy papot?

A vén ember felnyitotta szemeit s alig hallható hangon válaszolt.

— Orvost . . . a szép doktort? . . . Nem kell semmi. Csak egyre kérem . . . azaz pa-rancsolom: ha majd végem lesz, az íróasztalom fiókjában talál két levelet. Egyik a magáé, másik az orvosé, azé a . . .

Többet nem tudott mondani. Meghalt.

Az asszony nem felejtette el utolsó sza-vait. Odament az íróasztalhoz, melynek fiókjá-ban ott volt a két levél. A fiatal asszony a magáét elolvasta. Csak ennyi volt benne:

»Hogy tisztában legyen a helyzettel, tud-tára adom, hogy semmim sincs. Összes pénzemet elosztogattam utolsó napjaimban. A miért velem vesződött, a takaréknál letettem számára ezer forintot.

Azt hiszem, ennyi elég lesz a kelengyére. Hozományra ugy sincs szüksége. — Goldner.

Az asszonyt lelke mélyéig sértette ez a ézynizmus. Már-már azon gondolkodott, hogy az orvos levelét el sem küldi. De aztán eszébe jutott a halott kívánsága. Elküldte a levelet.

most megüresedtek. A helyek betöltése végett a városi tanács javaslattételre hívta fel a hegyközség választmányát.

* **Uj apát.** Ő Felsége Kanter Károly, a Szt. Zsigmondról nevezett budavári egyház plébánosának a Boldogságos Szűz Máriáról nevezett beheli címzetes apátságot adományozta.

* **Elöléptetés.** A vall. és közoktatásügyi m. kir. miniszter Krüger Viktor nagyváradai állami főreáliskolai igazgatót a VIII. fizetési osztály második fokozatából ugyanezen fizetési osztály első fokozatába léptette elő.

* **Pályázat a színház fűtőkészülékére.** Az építendő színház fűtő és szellőztető készülékére kiírt pályázatot a városi tanács meghosszabbította. Ugy látszik lesz elég pályázó. Tegnap Knuth Károly budapesti vállalkozó adta be ajánlatát s 1400 frt bántépénzt letett a városi pénztárba biztosítékul.

* **Eljegyzések.** Csordacsics Ferenc városi építész eljegyezte Kunyhóssy Gusztika tanítónőt, néhai Kunyhóssy János v. törvényhatósági tag kedves, szép nevelt leányát. — Sztán Imre helybeli kereskedő tegnap eljegyezte Klein Rózsa kisasszonyt.

* **Honvéd hadapródok Feketeerdőn.** A nagyváradai m. kir. honvéd hadapród-iskola növendékei folyó hó 26-án Élesden át Feketeerdőre rándultak ki, hogy az ottani üveggyár és üveggyárat megismerjék. Mayor Miklós őrnagy, iskolaparancsnok vezetése alatt korán reggel indultak. A tanári kar tagjai közül résztvettek: Hauser Henrik, Schwarcz Géza, dr. Fenyő Ármin, Ragány Antal, Budaházy századosok és Balogh Gábor főhadnagy. A különvonat reggel 8 órakor Élesdre érkezett, hol a feketeerdei üveggyár igazgatóságának képviselője fogadta a kirándulókat. Az odarendelt kocsikon felmentek Feketeerdőre, hol szíves fogadtatásban részesültek. Az igazgatóság előre gondoskodott, hogy a társaság a zúrók-kohókban és a közszerű műhelyben az üveggyártás folyamatáról alapos tudomást szerezhessen. — Mivel aznap éppen munkaszünet volt, mindenüvé munkásokat rendelt, kik megadták a kellő magyarázatot. Ugy a tanárok, mint az iljúság érdekelte szemlélte a nehéz és sorvasztó munkát, melyre alig gondolunk akkor, midőn a kristálytisza pohárból üdítő itallal oltjuk szomjunkt. A munkásokat a látogatók meg-

Az öreg Goldnert eltemették s a fiatal özvegy magára maradt. És a csendes magányban úgy várta, úgy leste, hogy majd jön egy ember, ki vigasztalni fogja s megédesíti óráit. De hiába várt. Végre is irt az orvosnak; csak ennyit:

— Azt hiszem, tudja, hogy szabad vagyok. Tarnai Giza.

Másnap megjött a válasz. Egyszerre két levél is egy borítékban. Az egyik az öreg Goldner írása volt, mit az orvosnak hagyott hátra.

— Doktor ur, kívánok boldogságot! A feleségemnek hagytam ezer forintot lakodalmi költségre. A többi pótolja a nagy szerelem. — Goldner.

A fiatal asszony szétlépte a levelet. Utálat fogta el lelkét ennyi gonoszság láttára. Aztán az orvos levelét futotta át. Az is rövid volt, de elég hosszú arra, hogy tönkre tegye a szegény fiatal asszony minden boldogságát, minden fákadozó reményességét. Csak ennyi volt a levélben:

— Tudom, hogy szabad s azt is tudom, hogy szegény. Eppen azért lemondok hajdani látogatásaim díjáról, melyet boldogult férje elefejtett kifizetni.

Az öreg Goldner jól számított. Megboszulta magát.

ajándékozták, az igazgatóság pedig monogramos nagy poharakkal kedveskedett a tanári karnak. Az érdekes látóvalok után ebédhez ült a növendéksereg s lelkes magyar dalokkal, jó kedvvel fűszerezte azt. Az esti vonattal tértek vissza a városba, egy kellemesen és hasznosan töltött nap emlékével.

* **Kritikus nap Szent-Jobbon.** Julius 25-én virradóra — írja szent-jobbi levelezőnk — iszonyu zivatar, szakadatlan villámlás és menydörgéstől kísérve vonult községünk felett, nagymérvű károkat okozva a mezőn és a szőlőkben. A villám özv. Molnár Józsefné házába le is csapott, a melytől az egész épület azonnal lángba borult és teljesen leégett. A szegény özvegynek csaknem mindene oda égett s alig lehetett holmijából valamit megmenteni; a legnagyobb baj az, hogy a ház tűzkár elleni biztosítása lejárván, az meg nem újított, mi által a kárvallott szegény asszony minden kártérítési igénytől elesett s most jösvő emberbarátok segélye nélkül a legnagyobb nyomornak néz eléje. Az oltásban elismerésre méltó tevékenységet fejtett ki a községi tűzoltóság, melyek buzgalmanak köszönhető, hogy a tűz, dacára a nagy szélnek, tovább nem harapódzott; a mentési munkálatokban pedig főleg Lakatos Mihály nevű fiatal legény halálmegvető bátorsága tünt ki, ki az égő ház zsarátok között egyet-mást kihúrozni törekedett, de oly szerencsétlenül, hogy arczán, kezén és lábán nagymérvű égési sebeket kapott s így életben való maradása kétes.

* **A tűzerek nagygyakorlata.** A helyben állomásozó 19. tűzérhadosztály ezred augusztus hó elején elvonul Nagyváradról a nagygyakorlatokra, Aradmegyébe. Augusztus 3-án indulnak Nagyváradról s első nap Tenkére vonulnak. Aug. 4-én Csermőn, 5-én Világoson lesznek és 6-án érkeznek Mária-Radnára, a hol a nagy gyakorlatok fognak lefolyni.

* **Az óvodák ügye.** Sipos Orbán kir. tanfelügyelő ur átiratot intézett a városhoz, amely szerint tudatja, hogy a magyar-utczai, apáca-utczai és külvárosi óvodák terveit vizsgálja, mert azok ellen műszaki tekintetben több ki fogást emeltek, a kispereczes-utczai óvoda tervrajza pedig annyira hiányos, hogy felül sem bírálható. — Kapcsolatosan megjegyezzük, hogy Timár és Kis-Körözs-utczákon Roth József 2000 frtért, Báthori József pedig 3000 frtért ajánlották fel telkeiket óvoda céljaira.

* **Elsikkasztott könyöradományok.** Reisz Adolf néhány héttel ezelőtt keservesen panaszkodott egyik ösmerő ének Salamon Ignácznak, hogy nincs pénze s kérte Salamon, hogy írjon alá neki egy 20 forintos váltót. Salamon ezt nem tette meg, hanem azt ajánlotta Reisznak, hogy menjen el Ullmann Izidorhoz s kérjen tőle ajánló levelet s azzal majd ő gyűjt a számára pénzt. Reisz megfogadta a jó tanácsot, elment Ullmannhoz, a ki megírta az ajánló levelet, amivel Salamon a Reisz számára egy kis leánynyal könyöradományokat gyűjtett és pedig elég sikeresen, amennyiben az első két napon össze is gyűlt mintegy tizen-nyolcz forint, a miből azonban Reisz csak egy forintot kapott, a többi Salamon megtartotta. Reisz ezen dolgról csak tegnap értesült, a mikor is jelentést tett a rendőrségen. Salamon azzal védekezik, hogy a pénzt elvesztette, azonban a rendőrség az ügyet áttette az ügyészséghez.

* **Azok a bizonyos amerikai milliók.** A mult esztendőben az összes lapokat megjárta az a hír, hogy Amerikában meghalt egy milliomos, aki Bihar megyéből származott el, aki vagyonát európai rokonaira hagyta. A hagyatéokra rengeteg volt a pályázó, de persze rövid idő múlva megjött a czáfolat, hogy a hír nem igaz. Azóta ez a dolog feledésbe ment, mig tegnap dr. Berger Arnold debreczeni ügyvéd a rendőrségre irt, kérve a rendőrséget, hogy ezen dolgról értesítsék, mert neki több megbízója érdeklődik a hagyaték iránt. Az ügyvédet persze felvilágosították, hogy a milliók a holdban vannak.

* **Petőfi-ünnep.** A Petőfi-ünnepre jelentkezett országgyűlési képviselők tegnap között névsorából irashiba következtében néhány név kimaradt. A teljes névsor ez:

Tallán Béla, a képviselőház alelnöke, mint a küldöttség vezetője, Barabás Béla, Bódi László, Endrey Gyula, Farkas József, Frey Ferencz, Illyés Bálint, Kállay Lipót, Kobek István, Komlóssy Ferencz, Kubik Béla, Lázár György, Leszkay Gyula, Lónyai Sándor, Madarász József, Dr. Major Ferencz, Mezőssy Béla, Mülek Lajos, Polczner Jenő, Pildner Ferencz, Rátkay László, Teleki Domonkos gróf, Török Bertalan, Trauschenfels Emil, Várossy Gyula, Wolf Tivadar, Zeyk Gábor.

A segesvári Petőfi-ünnep programja a következő lesz:

Az ünnepély első része a fejedégyházi csatatéren, hova az utasokat reggel külön vonat szállítja ki, a másik része ezt követőleg a Petőfi-szobornál a várban folyik le. A felvonulás a várba délelőtt 10 órakor lesz. 1. Kolozsvári dalkör nyitánya. 2. Honvédeknek közreműködése. 3. Jókai Apotheozisa. Szavalja E. Kovács Gyula. 4. Bartha Miklós ünnepi beszéde. 5. Ábrányi Emil elszavalja Petőfi Sándor c. költeményét. 6. Bársony Istvántól: Kép a forradalomból. Beszéd. 7. Rákosi Viktortól. Petőfi halála. Beszéd. 8. Endrődi Sándortól. Petőfi költemény. Szavalja: Somló Sándor. 9. Szász Gerőltől: A csatamezőn. Költemény. 10. Dal-egyesületek éneklék a Petőfi dalai című éneket. 11. Küldöttségek elvonulása, koszoruk letétele.

Délután 4 órakor a banket után felvonulás a várba a szoborhoz. 5 órakor Jókai: Petőfi halála. Rapsodia. Elmondja: Bartók Lajos, a ki egyuttal leteszi a társaság koszoruját is. Végül Illyés Bálint az öreg honvédek nevében költeményt szaval és koszorut helyez a szoborra.

* **Jelölés a katona iskolába.** A katonai alreáliskolák ingyenes helyeire megtörtént I. helyre a város részéről a jelölés. Ha azonban ezek nem vétetnének fel, király Ő Felsége a II. helyre Darvassy Lajosnak Lajos nevű fiát, Kappel Györgynek György nevű fiát és Olári Gyulának Gusztáv nevű fiát jelölte.

* **Tűzvész Pecze-Szőllősn.** Tegnap délután egy negyed 4 órakor a félrevert harangok rémes kongása riasztotta fel Pecze-Szőllős lakóit, kik legnagyobb részben a határban csépeltek. Rövid 10 percz múlva hatalmas lángoszlopok követték a nagy füstgomolyt. A tűz Óvári Sándor udvarán ütött ki. Valószínűleg vigyázatlanságból kigyulladt a jégverem teteje, mely náddal volt fedve és ettől a szomszédos csűr és széna kazal is meggyulladt és oly óriási volt a hőség, hogy egy ideig közel sem lehetett menni a tűzhöz. Nemsokára megjelent a pecze-szőllősi önkéntes tűzoltóság Szabó János községi bíró és tűzoltó főparancsnok vezetésével és az oltáshoz látott. Ezekhez csatlakozott később a pecze-szőllősi sörgyár tűzoltósága, Löwy Ignácznak, a gyár tulajdonosának személyes vezetésével két tűzi fecskendővel. Az oltás viz hiánya miatt nehezen ment, mert a kutak csakhamar kiürülvén, a Peczeből kellett a vizet a tűzhöz szállítani. A tűznél bal-est is történt, mert egy fiatal tűzoltónak a kazalból kipattanó szikrák arczát és szemét összepörkölték. Végre sikerült a veszélyes elemet a lakosság önfeláldozó támogatása mellett megfékezni és közvetlen az égő csűr mellett levő községházat, mely nagy veszedelemben forgott, megmenteni. A csűrben, mivel az ideigtermés még nincs betakarva, csak gazdasági eszközök, zsákok és kukoricza volt felhalmozva s ez benn is égett az épületben. A tűz elfojtásánál Szabó János tűzoltó parancsnok és Kiss György községi jegyző működtek közre tevékenyen.

* **A posta-távirda és távbeszélő keze-
lési szolgálatra alkalmazandó és a XI-ik
fizetési osztályban 500 forinttól 700 frtig emel-
kedő évi fizetéssel, továbbá az 1893. évi IV.
törvényezikk által megállapított lakpénz illet-
ményekkel javadalmazott posta- és távirda
segédtiszták kiképzésére ez évi szeptember
15-től kezdve hat hónapra terjedő gyakorlati
tanfolyamokat nyit a kereskedelmi miniszter.
A nagyváradi posta- és távirdaigazgatóság ke-
rületében: Aradon és Debreczenben lesz ilyen
tanfolyam.**

* **Halálozások.** Részvételt vettük a kö-
vetkező gyászjelentést:

Alulírottak fájdalomtelt szívvel tudatják, a
legjobb testvér, nagynéne és rokonnak, **Boocz
Anna**, képesített munkatanítónőnek folyó hó 27-én
éjjes 1/2 órakor élte 34-ik évében hosszas szen-
vedés és a halotti szentségek ájtatos felvétele
után történt csendes elhunytát. A megboldogult
halott földi maradványai folyó hó 28-án d. u. 5
órákor fog Uri-utca 438. szám alatti lakásánál a
róm. kath. egyház szertartása szerint beszentel-
tetni s az olasz sírkertben örök nyugalomra té-
tetni. Engesztelő szentmise áldozat pedig folyó hó
29-én d. e. 10 órákor fog az olasz róm. kath.
plébánia templomban az egek urának bemutatni.
Mely végtisztességtételre az elhunyt rokonai és is-
merősei tisztelettel meghívattak. Nagyvárad, 1899.
július hó 27-én. Az örök világosság fényeskedjék
neki. Özv. Fehér Péterné szül. Boocz Mária,
Boocz Elek, Csapó Lajosné szül. Boocz Róza az
elhunyt testvérei. Domokos Lászlóné szül. Fehér
Rózsika az elhunyt unokahuga, Fehér Ödön az
elhunyt unokaöccse, Domokos László és gyer-
mekei, Domokos Gabriella, Domokos Rózsika,
Domokos Vilma az elhunyt rokonai.

Tanszik Gusztávné szül. G. Csák Juliánna
f. hó 26-án, 47 éves korában elhunyt. Teme-
tése júl. 28-án d. u. 1/3 órákor lesz Kis-Pecze-
utzáról.

* **Térzene.** A 37. gy. ezred zenekara ked-
vező idő esetén ma este 6—7 óra között a
Széchenyi-téren játszik.

* **Sikkasztó polgármester.** A drössendorfi
csendőrség táviratilag értesítette a budapesti
főkapitányságot, hogy Kohlbaum József, ottani
polgármester e hó 17-én *huszezer forintot* el-
sikkasztott a város kasszájából s azután meg-
szökött. A jelek arra mutatnak, hogy a sik-
kasztó polgármester öngyilkosságot akar elkö-
vetni. Legutóbb Pozsonyban fordult meg, a
a honnan Bécs felé vette útját. Személy leírás-
át a következőkben közli a drössendorfi rend-
őrség: a sikkasztó 45 éves, középtermű,
gyenge testalkatú, haja sötétbarna, szemei ki-
csik, feketék, barna körszakált visel. Öltözetét
kopottas barna ruha és puha nemez kalap ké-
pezi. Arany lánczot és órárt visel. A főkapi-
tányság megtette a szükséges intézkedéseket.

* **Névmagyarosítás.** **Waszer Imre** beéli
lakos vezetéknévét **Ordasra** magyarosította.

* **Kurtán-furesán.** Egyik angol vendéglőben
történt Amerikában. Egy distinguált francia hölgy
graciózus léptekkel megy be. Vacsorát kér. A va-
csora után finom cigarettet vesz elő s rágyújt. A
finom füst vékony karikákban felhővé alakul előtte
s eltakarja a mérges pillantások elől. Egyszerre
csak előtte terem a vendéglős s felszólítja, hogy
vagy — vagy! Vagy hagyja abba a cigarettázást,
vagy azonnal hagyja el a házat. A hölgy egész
nyugodtan, de bizonyos francia pikantériával jelenti
ki, hogy ő már nagykorú, s mint ilyen tetteinek
szabad ura. A cigarettázáshoz joga van, a ven-
déglőt pedig most elhagyni nem áll szándékában.
Erre a vendéglős int a közelben álló policzajnak,
aki angolos udvariassággal szólítja fel, hogy kövesse
őt. A rend őrének engedelmessé a nő feláll
végig lejt a szobán, a vendéglős szeme közé még
egy füstgomolyt fúj s elhagyja a termet. A rend-
őrségen csinos inspekciós tiszt fogadja a ki azon-
nal elejti a vádat, s fölmenti a hölgyet. Mikor
aztán a nő ez eljárás oka felől tudakozódik, a tiszt
így felel: A vendéglősnek joga volt Önt eltávolítani,
mert vendéglőjében a nőknek dohányozni nem sza-
bad; a rendőrnök joga volt magácskát bekísérni,
mert kötelességét teljesítette és nekem jogom van
téged felmenteni, mert szeretlek; légy a polgári fe-

leségem! A telefon szól, az anyakönyvvezető bejön
s összeköti a szerelmes párt. — Nálunk még nem
megy ilyen gyorsan.

* **Fürdői élet Biharmegyében.** Biharme-
gye két fürdőjéből: a vadregényes Biharfüredről
és a Félix fürdőből kapunk értesítést, hogy
mindakét helyen ugyancsak nagy számmal időz-
nek a gyógyulni és üdülni akaró vendégek. —
Biharfüred pompás levegőjét, gyönyörű termé-
szeti szépségeit igen sokan élvezik: a remek
klimatikus gyógyhelyen időzők névsora ez:

Pollitzer Viktor fakereskedő (Belényes), Záray
Jenő tanító növendék (Arad), Fakelmann Ádám
(Mócsa), Reiber Henrik m. kir. hosszsmérnök (Bu-
dapest), Katona Andor postatiszt, Katona Andorné
(Budapest), dr. Nyisztor Alajos kir. tszéki bíró
(Gyula), Steinfeld Géza könyvelő (Arad), Tóbiás
Miklós püsp. uradalmi főerdész (Belényes), Sterbad
Dezső vasuti főmérnök (Deés), Kövér Sándorné,
Linter Mariska (Budapest), Linter Ákosné (Tenke),
Linter János tanár (Budapest), Kövér Sándor (Buda-
pest), Sipos István kat. mérnök (Remecz), Sekru-
tok József felmérési növendék (Remecz), dr. Ho-
ványi Gyula kir. jogak. tanár (Nagyvárad), Tóth
Imre törvényszéki bíró (Nagyvárad), Kuroszky Fe-
rencz, kir. törvényszéki bíró (Nagyvárad), Moldo-
ványi Iván kir. tszéki könyvvezető (Nagyvárad),
Sipos Istvánné Jarabi Mariska (Nagyvárad), Szabó
Juliska okl. elsőrendű turista (M.-Csaholy), Schofer Jenő
(Remecz), Kiss Dávid (Nagyvárad), Sztányi Ron-
sterné (Nagyvárad), Páll Pál jegyző (Simonyfalva),
Werler Péter r. k. lelkész (Simonyfalva), Szatmáry
Károly ügyvéd (Szentés), Szatmáry Edéné (Szentés),
Szatmáry Dezső joghallg. (Szentés), Beliczay Elek,
Petrovics Ferencz, Behczaiing Andor, Behczaiing
Sándorné (Belényes), Cséplő Péter, Gálbory Sándor
(Nagyvárad), Gálbory Sándor sz. v. v. (Deés), Pol-
litzer Lajos gymn. tanuló (Belényes), Bencze
Zsuzsika (Csökmő), Katona Juliska (M.-Keresztes),
Bemeze Péter ref. tan., Bemeze Péterné (Derecske),
Harangi Károly (Dancsháza), Rozvand R. mérnök
(Arad), Diamándi M. tanár (Belényes), dr. Borha
Jenő fürdőorvos (Budapest), Székely Sándor mér-
nök (Nagyvárad).

A **Félix-fürdőből** jelentik, hogy ott a 145
vendégszoba közül alig van üres; a fürdő szép
parkja, tölgyes erdeje, csónakázó tava az ál-
landó elevenség képét nyújtja. A vendégek
nagy dícsérettel halmozzák el **Kernács** Jánost,
a fürdő bérőjét, nemkülönben **Kazay** Kálmán
fürdőorvost, akik mindent megtesznek a szezon
felvirágoztatása, a vendégek és betegek érdeké-
ben. A fürdőben időzők névsora a következő:

Bakay Géza és neje földbirtokos (Szarvas),
Özv. Sarkadi Mihályné, (Szentés), Blauhorn Lajosné,
(B.-Gyula), Mile Gyula és neje, (N.-Bajom), Virág
Géza pénzügyi igazg. titkár neje, (Makó), Méhes
József pénzügyi tanácsos és családja, (Debreczen),
Rajla Mártonné, (Simánd), Rajla Péterné, (Simánd),
Özv. Puky Lászlóné földbirtokos és leánya, (H.-
Nánás), Hollósy Gyuláné, (Rév.) Özv. Gyéresi Já-
nosné és leánya, (Nagybánya), Özv. Szakolczay Gyu-
láné, (M.-Telegd), Dr. Hegedüs Pálné, (Debreczen),
Boleman Ilonka, (Kisujszállás), Weinberger Albertné
kereskedő, (Nagyvárad), Bedrich Lajosné, (Szem-
lak), Buzáth Anna és Erzsike, (Nagyvárad), Dr.
Kornstein Lajosné, Özvegy Kabdebó Kálmánné föld-
birtokos, (Talpas), Özv. Kreutz Ferenczné, (Nagy-
várad), Meskó Lukacs kereskedő, (Kolozsvar), Kris-
tóffy Julia, (Makó), Malita Jaroslav urad. erdész,
(Póstelek), Dr. Kránzly Béla orvos, (B.-Ujfalú), Özv.
Rádi Istvánné, (Nagyvárad), Özv. Windicz Sándorné
(Maros-Vásárhely), Özv. Czerna Istvánné, (Kolozs-
vár), Klausnitzer Emil gyárigazgató és neje (M.-
Vásárhely), Uglyai Bakats Lajos gyógyszerész
(Vésztő), Salamon Jánosné, (B.-Csaba), Pálffy István
nyug. kir. táblai titkár, (Debreczen), Kirschner Mi-
hályné és Kirschner Gyula (Komárom), Özv. Minorich
Albertné, (Kolozsvar), Rázal Istvánné, (Borsos-Sebes),
Özv. Czech Károlyné (B.-Gyula), Bajor Sándorné
kereskedő, (Székelyhid), Fehér Józsefné földbirtokos
és leánya, (Seprős), Czárán János földbirrokos,
(Seprős), Halász Kálmán mérnök és családja (Mező-
Keresztes), Özv. Páhány Jánosné gőzmalom-tulaj-
donos (Makó), Özv. Pápay Samuné (Kolozsvar),
Gröschl Antonia nevelőnő (Nagyvárad), Márton Ist-
ván és neje ügyvéd (Nagy-Szalonta), Mihályházy
Kálmán kir. tszéki bíró neje és leánya (Nagy-
várad), Drávetzky Béla és neje nyug. főszolgabíró

(Székelyhid), Csóka József és neje földbirtokos
(Debreczen), Dr. Papp Józsefné (Szeghalom), Topol-
csányi Imréné (Szeghalom), Dr. Farkas Géza me-
gyei főorvos és családja (Kolozsvar), Arany Sámuel
kereskedő és neje (Belényes), Bányai Sándor fő-
gimnáziumi tanár és anyja (H.-M.-Vásárhely), Wein-
berger Károlyné (Gurány), Fehér Sándorné (Deb-
reczen), Schrader Fridericka tanítónő (Nagyvárad),
Ludvig Ilona óvónő (Kolozsvar), Özv. Grósz Ist-
vánné és leánya (Nagyvárad), Pántya Péterné ipa-
ros (Nagyvárad), Kerekes Lajos pénzügyőri biztos
és neje (Homonna), Bikfalvi Sándor kereskedő
(Zilah), Szép Gyula mészáros (Debreczen), Weisz
Lipótné (Tataros), Inokai Tóth Lajosné (Arad),
Dombi László nyug. főszámvevő (Szilágy-Somlyó),
Rasovszky Tivadar kereskedő (Nagyvárad), Fülöp
Lajos ev. ref. lelkész és neje (Dancsháza), Kovács
Béla theologus (Debreczen), A. Szerdahelyi Erzsé-
bet tanítónő (H.-M.-Vásárhely), Incze Gusztáv re-
formátus tanító (Nagy-Bajom), stb stb.

* **Elveszett.** A fő-utczán elveszett tegnap
délután egy ezüst óra. A megtaláló ha átadja a
rendőrségnek jutalomban részesül.

Igazságszolgáltatás.

Letartóztatott zugirász. A budapesti
ügyészség megkeresésére a rendőrség tegnap
letartóztatta **Sinai** Gyula volt ügyvédi irnokot,
aki ellen már több mint egy hete folyik a
vizsgálat. Mint tudvalevő, két lengyel munkás
Miknyák János és **Bohnyák** Mihály 7000 frtos
bírói letétjének az elsikkasztásával vádolják
Sinayt. A két lengyelt valami lopásért a buda-
pesti törvényszék elítélte és amíg büntetésüket
leülük, a birtokukban talált 7000 forintról szóló
takarékkönyvet bírói letétként kezelték. A letéti
hivatalban aztán Sinay a két lengyel meghatal-
mazását hamisítva, felvette a takarékkönyvet.
Mikor a lengyelek kiszabadultak a börtönből
és védőjüktől dr. Németh Antaltól a letéti
nyugtát kérték, azt a választ kapták, hogy az
azóta az irodából elbocsátott Sinaynál van. Si-
nay tagadta ezt, mire a két lengyel megtette a
feljelentést. A vizsgálat Sinay bűnösségére
annyi terhelő adatot derített ki, hogy tegnap
le kellett tartóztatni Rákos-Palotán, ahol nya-
ralt. Ma Kistay vizsgálóbírósi segéd kihallgatta
Sinayt.

Ügyvédek mint ügyészek. Az új
bűnvádi eljárásnak jelentős újítása, hogy a
járásbíróságok előtt folyamatban levő bűn-
ügyekben a közbíró az ugynevezett ügyészi
megbízottak fogják képviselni. Az igazságügyi
kormány ezt — mint illetékes helyről értesü-
lünk — úgy tervezte, hogy erre a tisztségre
első sorban a bíróságoknál alkalmazott jog-
végzett személyzet tagjait fogják kinevezni
főleg pekuniáris szempontból. Azonban oly sok
akadály torlódott a terv elé, hogy Plósz mi-
niszter lemondott szándékáról, így most arra
gondoltak, hogy kezdő ügyvédek, mint ügyészi
megbízottak fognak kinevezettni s egynek-egy-
nek tiszteletdíját **100—150 frtban stipendálják.**

A megbízottak a hivatalból üldözendő
minden egyes ügyben vádindítványt kötelesek
tenni s a végtárgyalásokon megjelenni. Föltéve,
hogy gyakorló ügyvéd vállalja el a megbízatást,
bűnügyi prakszisáról szinte le kell mondania,
mert annál a bíróságnál, a melynél ügyészi
megbízottul van alkalmazva, védői tisztre nem
vállalkozhatik. Ügyvédi körökben tehát azt hiszik,
hogy a járásbíróságok területére kinevezett
ügyészi megbízottak kérdése még erős diója
lesz az igazságügyi kormányynak, miután jó adag
optimizmus kell ahhoz, hogy ügyvéd a kilátásba
helyezett 150 forint tiszteletdíjért a míg ily
terhes funkciót vállal, szabad mozgását így
megbénítani engedje.

A haragos szomszédok. Séltálló köz-
ség határában a Csáky-pusztát 1884-ben Vá-
rady Gergely és Póti Tamás megvette Zolnay
Istvánól. A vevők a közös tulajdonon meg-
osztottak, de Póti Tamás a maga részét később

eladta Földes Sándornak. A megosztáskor Póti arra kötelezte magát, hogy a neki jutott részen a Várady Gergely birtokába vezető utat szomszédjának átengedi. Földesék dékességben is éltek egymással egész 1898. márcziusig. Ekkor Földes az utat Váradyék előtt elzárta. Várady sommás visszahelyezési pert indított és a bíróság is helyezte birtokába, szóval az utat használni lehetett. Földes egyszer *Tyras* nevű kutyáját küldte Várady telkére, hogy Váradyt bosszantsa, mert mód nélkül haragudott szomszédjára a visszahelyezési per miatt. Várady ráirányozta fegyverét a hatalmas Tyrasra, mire az élettelenül terült el az uton. Földes értékre jutván, hogy a Tyrast agyonlőtték, Váradyt átkiáltotta a kerítésen:

— *Te, ha még egyszer erre a peresutra lépsz, ennek a kutyának leszel a társa...*
— *Pedig oda megyek, incselkedett a szomszéd.*

Alig telt bele két perc Várady kocsiával sétált az uton.

Földes kapta a puskát és szíven lötte szomszédját. Ugy bukott le a kocsirol hol-tan. A nagyváradi törvényszék *tíz évi fegyházra* ítélte Földest szándékos emberölés miatt, a mely büntetést a tábla *helyben hagyta*. A kuria Tóth Gerő referálása után *tizenöt évi fegyházra emelte fel a büntetést*.

Korcsmázás után. Négy alaposan beborozott kocsislegény jött ki a korcsmából és haladt az üllői-uton ki a Ludoviczeum felé. A berugott emberek: *Izsák Gábor, Parsóczy József, Weisz Sándor és Kun Vendel* egyszerre szemben találták magukat két katonával meg egy civillel s a két tábor összeszólalkozott. Az utóbbiak közül a civil, *Brunaszkó Pál*, erősebbnek érezvén magát a bakák társaságában, nem sokat teketóriázott és Izsák Gábort pofon ütötte. A négy kocsisnak csakugyan respektusa volt a pangánét előtt s abbahagyták a dolgot. De lesbe álltak s várták, mikor marad magára Brunaszkó. Csakugyan a bakák betértek a kaszárnyába s pajtásuk egyedül bandukolt visszafelé az üllőnton. Izsák és három cimborája ekkor, ép a Ferencz-utca sarkán, eléje álltak Brunaszkónak s ott addig verték botjaikkal, míg a szerencsétlen ember elterült a földön. Az áldozat alig szuszogott már, amikor még egy késsel is összeszurkálták. Brunaszkó sebeibe belehalt s a bántalmazóit a rendőrség letartóztatta. A törvényszék Izsák Gábort, Parsóczy Józsefet, Weisz Sándort és Kun Vendelt *halált okozott súlyos testisértés* (btk. 301. és 306. §.) miatt vád alá helyezte és ügyökben mára tüzte ki a végtárgyalást. A tárgyaláson dr. *Gruber* Alajos kir. ügyész képviselte a közvédat, védőként pedig dr. *Brachfeld* Hugó ügyvéd szerepelt. Az ítéletet csak késő délután hozza meg a bíróság.

A nagyváradi kir. tábla elintézt ügyei.

Előadó: dr. *Imrik Péter*.

- 1792 A biharmegyei takarékpénztár — Osztreicher Lázár, — rendelet.
1841 Oláh Lajos s. t. — özv. Oláh Sándorné, — feloldva.
1842 A magyar jelzálog hitelbank — Rózsa Imre s. t. — rendelet.
1887 Kurländer és t. — Fischer Márton, — helyben hagyva.
1896 Dr. Keresztes Gyula — Kollarov Arszáné, — helyben hagyva.
1899 Argyelán Mihály s. t. — Szelezsán Juon, — megváltoztatva.
1949 Havay Erzsébet s. t. — Juhos György, — helyben hagyva.
1950 Özv. Polyák Jánosné — Gyurik Mihály, — helyben hagyva.
1951 Leipnik Nándor s. t. — Polinazsek Venczel, — részben megváltoztatva.
1952 Grosz Pál — Szuchy Pál, — részben visszautasítva, részben helyben hagyva.
1970 Bere Zsuzsanna — Szabó László, — rendelet.
1986 Szabó Zoltán — Nikolics István, — helyben hagyva.
1987 Szabó Zoltán — Nikolics István, — helyben hagyva.

1991 A békési népbank — Csúrai István s. t. — rendelet.
1998 Hajós Izso cég ügye, — megváltoztatva.

Előadó: *Bócz Géza*.

2330 Potári János s. t. — özv. Potári Jánosné, — részben megváltoztatva.
1835 Zimmermann J. és neje — Kiss József s. t. — helyben hagyva.
1948 Osváth Paszk hagyatéka — feloldva.
1953 Molnár Tuzok István hagyatéka, — rendelet.
1988 Kozma Róza hagyatéka, — rendelet.
1990 Pártos Lajos — Laubach Ferencz, — helyben hagyva.

SPORT.

Galamblovész. Előkelő társaság vett részt ma délután a *Ferencz József* branzai herceg által rendezett galamblovészeten a Sporttéren. A lovész 2 óra hosszat tartott 3-5-ig.

Ott voltak: br. *Leonhardi* huszár alezr. és családja, *Bölczy* József és családja, *Máridssy* Örnagyné, br. *Podmaniczky* Emmi, gr. *Brédáné* stb. stb.

A lovészeten részt vettek: br. *Leonhardi*, gr. *Bréda*, br. *Durneisz* főhődn., *Wich* főhődn., *Schütz* főhadnagy, *Ferencz* József herceg, gr. *Keglevich* Miklós és György, *Borbély* Gábor, gr. *Bolsa* Rudolf, *Holló* József, *Fráter* Emil, *Balasházy* Iván, *Miskolczy* Pál, *Kunz* Gusztáv, *Glac* Béla, *Reinle* Gyula.

Díjakat nyertek:

1. díjat a *Keglevich* grófok. 2. díjat gr. *Keglevich* Miklós, gr. *Bréda* és *Borbély* Gábor. 3. díjat *Fráter* Emil, gróf *Keglevich* György és *Ferencz* József branzai hg. 4. díjat a *Keglevich* grófok. 5. díjat *Ferencz* József branzai hg. és *Keglevich* György.

Ferencz József branzai hg. részvételével folyt le ugyancsak egy galamblovész f. hó 22-én Nagy-Kátán *Dessőffy* Emil nagybirtokos birtokán, mely alkalommal a herceg a hölgyek díját nyerte s a poul lövésekben is első lett.

TANUGY.

Bábaképezdei tanfolyam. Figyelmeztetnek mindazok, kik a nagyváradi m. kir. bábaképezdén az 1899—1900. évi *téli tanfolyamra* magukat állami segély mellett *felvétetni óhajlják*, hogy a m. kir. vallás és közoktatásügyi minisztériumhoz címzett keresztlevele, esketési, erkölcsi, illetőségi és szegénységi bizonyítvánnyal ellátott folyamodványukat 1899. augusztus hó 25-ig alulírt igazgatósághoz küldjék be. Kelt Nagyváradon, 1899. július 26. *A nagyváradi m. kir. bábaképezde igazgatósága.*

MULATSÁG.

A Réti Népkör mulatsága. Augusztus 6-án a Réti Népkör f. évi augusztus hó 6-ik napján saját kényelmes kerthelyiségében tekeverseny és confetti dobálással egybekötött zártkörű házias táncvigalmat rendez. A vigámi bizottság. — Belépti-díj: Személy-jegy 1 korona. Család-jegy 2 korona. A tiszta jövedelem a kör könyvtárának gyarapítására, részben pedig a szegény gyermekek felruházására fog fordítani. Kezdeté délután 3 órakor. — A mulatságon csupán meghívottak vehetnek részt, evégből a meghívók kívánatra előmutatandók lesznek. — Kedvezőtlen idő esetén fedett helyiség van, ennélfogva a mulatság a jelzett időben határozottan meg fog tartatni. — Szíves tudomásul: A tekeverseny érdekes nyeremény tárgyak ellenében két tekepályán d. u. 3—7 óráig tart. Táncz

7 órától kivilágos kiviradtig. A mulatság egész tartama alatt confetti dobálás. A zenét Kárándi Jóska jóhírű zenekara szolgáltatja.

A Lajos asztaltársaság vasárnap, július 30-án társas mulatságot rendez, a mely alkalomra a következő humoros meghívót küldötte szét: Ünnepi szózat kedvelt hűveinkhez! Mottó: Ha jöttök lesztek. Ha hoztok esztek. Jól tudhatjátok azt a multból, hogy mi üres időnkben sokat törtük azon magunkat, hogy nektek alkalom adtán egy egy élvezetes estélyt szervezzünk. Most is a fő uborka szezon beálltával nem nézhetjük el, csupán ember baráti szeretetből sem, hogy a kánikulai hőség miatt véreitek el lustuljon, gondoskodtunk számotokra egy kis frissítőről ugyan is: folyó hó 30-án vasárnap délután 3 órakor a vasuti állomás mellett levő Fehér-féle szállóba, nagy társasakirándulást rendezünk, ahol is minden alkalom meglesz arra adva, hogy kedvetek szerint kimulathassátok magatokat, lesz zene, táncz és különféle társasjátékok, este fényes kivilágítás és tűzijáték. Jöjjetek el tehát mindannyian illő jó kedvvel felruházva s a hölgyek pedig jó eleve süssenek s főzzenek s annyi enni valót küldjenek ki, hogy doszt legyen minden tisztességes éhes gyomornak. A férfiak kivétel nélkül személyenként 1 frt 20 krt fizetnek belépti díjúl s ezért kapnak bort, sört quantam satis és valódi hamisítatlan Váli-féle pezsgőt jégbe hűtve. Aki még mindezeknél is többet kíván, az nyissa meg erszényét s külön fizetségért kaphat a mi esetleg kéz alatt lesz. Felmenet a Báró Gerliczy szállónál, a további irányt zászló jelzi. Kelt Nagyvárad, 1899. július 25. Lajos asztal társaság. Kedvezőtlen idő esetén a mulatság a következő vasárnap fog megtartatni.

SZINHAZ.

Heti műsor.

Péntek: *Párisi rongyszedő*. Szathmáry Arpád IV. vf.
Szombat: *Utazás egy apa körül*. d. u: *Goldstein Számi*.
Vasárnap: *Peste: 1848*.

A műsorváltozás változása.

Az operett személyzetbe beütött a ragadós hexenschuss kór (tisztelet a csekély kivételnek) és ennek folytán csupán a délelőtti folyamán nem kevesebb mint 5 darab került elő. A ma estére kitűzött *Utazás egy apa körül* előadása *Komlósi* Emma betegsége miatt elmaradt, az ezután tervbe vett *Troubadour* előadása *Szekely* Irén gyöngékedése miatt szenvedett változást, a »Madarász« operettben *Turchányi* Olga nem akarta operett sikereit ismét egygyel növelni. Mikor az operett-személyzettel mire se lehetett menni, a vigjáték és drámai személyzetre került a sor s így került elő a »Coulisset ur«. Dehogy is került elő. Csak a szerep szövegek kerültek elő, mikor J. *Vásárhelyi* Vilma mondta le szerepét.

Vége is még sohasem volt úgy, hogy sehogyse legyen mondogatta magában a társulat türelmes igazgatója *Follinus* Aurél s várta a következményeket. Végre megegyeztek Szigligeti II. Rákóczi *Ferencz* fogságában, mely csakugyan színre került eddig még nem látott rossz előadásban. Az előadásnak ürhető részei egyedül néhány szereplő igyekezete volt, mely azonban teljesen elveszett a szerep nemtudásából származó szünetek és nyelvbicsaklások özönében. Kiemelkedő mozzanata is volt az előadásnak, midőn pl. *Mányai* Zsigmond drámai pózzában ajtóstul szaladt ki, vagy pedig az, hogy a közönség az előadás végével nem akart távozni azt hívén, hogy az Istenadta előadásnak még nincs vége.

REGÉNY-CSARNOK.

NEM HIÁBA.

Írta: Neidegg, fordította: Szirtes.

64

Felesége s az egész asztaltársaság követték példáját. Steinfeldner a sarokba szőlította Ferenczet és kérdé.

— Mi a keresztnéve a kisasszonynak?

— Mari. Talán ismered?

— Nem tudom. De hallom, hogy szegény és segítségre szorul. Vedd ezt az összeget, a mi tárczámban van... nem sok... vegyed... holnap már ugysem volna itt.

— De bátyám, én nem is mernék a kisasszonynak segítséget kínálni; most már ugyis gondtalan jövőnek néz elébe. Heisterberg grófné magához vette, hogy társalgója legyen.

— Igazán? Annál jobb, hogyan történt?

— Én voltam a közvetítő. Rodenau kisasszony már Eggendorfon is van, nincs már semmi baja.

Starkenbach dolgozó szobájába indult és intett Ferencznek, hogy kövesse őt. A legrosszabb hangulatban jár ott fel és alá, anélkül, hogy egy szót is szólt volna. Végre már türelmét veszítette Ganermann.

— Mondja már apám, mit kíván?

— No, még ki mered nyitni a szádát, a helyett, hogy szegyenkezve meghuznád magad?

— Szegyenkezésemre nincs okom, — viszonoz Ferencz nyugodtan; — lehet, hogy nem jártam el okosan, de a becsület ellen nem véttem.

— Ugy, hát az nem szégyenletes dolog, hogy büntetésből áthelyeznek és nagy városból vidékibbe küldenek? Különös nézeteid vannak.

— Még nem bizonyos, hogy áthelyeznek...

— A leghitelesebb forrásból hallottam tegnap.

— Bajnak baj, de ez a büntetés még magában meg nem szégyenit; én rosszat nem tettem.

— Ostobaság! messzire fogsz jutni a bölcselkedéssel! Adát meg nem győződ vele; feleséged olyan mint én, ő a rideg valót tekint. Tud-e már valamit róla? Rád bízunk, hogy meséld el neki hőstettedet.

— Elfelejtet, hogy tegnap este későn érkeztem, reggeli óta pedig melletted voltam.

— Ahá! mégis csak félsz. Szép jelenetre készülhetsz. Ilyet nem vártam tőled. De olyanok vagytok ti jámborok, ahelyett, hogy a földön biztosítanátok magatoknak a megélhetést, mindig az ég felé kacsintgattok.

— Tudod-e, apa, hogy ez a legnagyobb dicséret, melyben részesíthetsz? Áda sokkal nemesebben gondolkozik, hogyszem haragudhatnék reám, mert kárt vallottam... — megakasztá a gondolat, hogy nem hiábavaló-e ez a hitvalás? — a jó ügy miatt.

— A jó ügy diadalra jutott a nagy Ganermann beszéde által, ugy-e? — gunyolódott Starkenbach. — Lelkem, te álmodol; saját feleségedet sem ismered, engem meg épen nem. Mi lenne ha most megtagadnám a megrendszabályzott vőtől, a mit a nagyratörőnek megadtam?

(Folyt köv.)

TAVIRATOK.

Széll Kálmán és a Petőfi-ünnepély.

Budapest, jul. 27. (Saj. tud. táv.) Széll Kálmán miniszterelnök Jókai Mór-hoz levelet intézett, melyben megköszönte a megbízást a Petőfi-ünnepélyre. Személyesen akart halhatatlan költőnk ünnepén megjelenni, de azt nem teheti. A kormány különben az ünnepélyen képviselve lesz.

A váci püspöki helynök.

Vác, jul. 27. (Saj. tud. táv.) A váci káptalan dr. Virther Lajos nagyprépostot választotta püspöki helynökké.

Elhunyt képviselő.

Budapest, jul. 27. (Saját tud. táv.) Fejérváry Károly a bethleni kerület orsz. gyűlési képviselője elhunyt Kerlésen (Szolnok-Doboka megye).

Az öngyilkos aljárásbíró.

Szeged, július 27. (Saját tud. távir.) Neumann Lajos dr. a nemrég öngyilkos halállal kimúlt aljárásbíró öngyilkosságának okáról érdekes magyarázatot adnak. E szerint az öngyilkosságot nem a pár száz forint miatt követte el, hanem egy szörnyű dilemmáért.

Évek előtt ugyanis egy szegedi gazda lopásért bepanaszolta cselédjét Csongrádi Annát, ki hasztalan emlegette ártatlanságát, mert Neumann 8 napra ítélte. A leányra — kiszabadulva a börtönből — a bíró szemet vetett, viszonyt kezdett vele s később nőül vette. E házasságból egy fiuk is született. A különben boldog családi életben Neumannt mindig bántotta az a gondolat, hogy fia egykor megtudja atyja gyalázatát, melyet saját apja okozott elhamarkodott ítéletével. E gondolat az aljárásbíró néha közel az örülésbe, s utóbb a halálba kergette.

Benzinrobbanás.

Bécs, július 27. (Saját tud. távirata.) Egy mosógyárban benzinrobbanás következtében öten megsebesültek a gyár alkalmazottai közül. A robbanás oly erős volt, hogy a közelben levő házak is megromogáltak.

Fejedelmi nász.

Budapest, jul. 27. (Saját tud. táv.) Cetinjből Montenegró fővárosából távirják, hogy Daniló trónörökös délelőtt vette feleségül Jutta hercegnőt nagy egyházi és nemzeti szertartások között.

A 14. § ellen.

Bécs, július 27. (Saj. tud. táv.) Lueger polgármesterhez többen kérvényt adtak be egy rendkívüli közgyűlés egybehívására, melyben tiltakozást terjesztenének elő a 14. §. és a czukoradó ellen.

A belgrádi merénylet.

Zimony, jul. 27. Tegnap este Pavicsevsics, ismert nevű negotini ügyvédet hajón Belgrádba szállították. Pavicsevsics nincs bele keveredve a merényletű yébe, hanem felségsértéssel van vádolva. (Magy. Táv. Ir.)

Franciaországi események.

Páris, jul. 27. Negrier tábornok helyét a legfőbb haditanácsban egyelőre nem töltik be. Millevoye képviselő akarja interpellálni a hadügyminisztert egyes tisztek, különösen Negrier megrendszabályozása miatt. Negrier tábornoknak egy barátja azt mondta a »Caulois« egyik munkatársának, hogy Negrier sohasem adott ki körlevelet és egyáltalán sem írásbeli sem szóbeli instrukciókat nem adott a hadseregnek a Dreyfus-ügyben való állásfoglalására nézve.

Páris, jul. 27. Demange és Labori védők elhatározták, hogy Lebrun-Renault századost megidéztesse tanunak a rennesi

hadbírósa elé és szembesíttetik Dreyfusszal, hogy valahára teljesen tisztázzák Dreyfus átlítólagos vallomásainak kérdését. (Magy. Táv. Ir.)

Páris, július 27. Negrier tábornokról kiderült, hogy Gallifet-nek valótlan-ságot mondott, állítván, hogy Bertrand tulozta a dolgot. Kiderült, hogy a körlevélben meghagyta a tiszteknek, hogy utasítását a legnagyobb titokban tartsák s a körlevelet tépjék szét. Azt hitte a tábornok, hogy parancsát végrehajtották s a körlevélből egy sincs meg. Nagyon megvolt tehát lepve, hogy egy a Gallifet kezébe került.

György trónörökös temetése.

Pétervár, jul. 26. György trónörökös nagyherceget ma helyezték örök nyugalomra a Péter Pál templomban a csár és csázné, Valdemár dán herceg és a csári család tagjai jelenlétében. Miután a palotagránátosok leeresztették a koporsót a sírboltba, a vár bástyáin ágyulövések dördültek el. (Magy. Táv. Ir.)

Katonai léghajó.

Zágráb, jul. 27. Zágráb mellett Stenjevectől délre tegnap délután minden baj nélkül leereszkedett egy katonai léghajó, amelyet Nezsider mellett bocsátottak fel. (Magy. Táv. Ir.)

Török ügyek.

Konstantinápoly, jul. 27. Az Agence de Constantinople a következő hivatalos kommunikét közli: Az a hír, hogy négy testőrtisztet bujtozás miatt letartóztattak, merő koholmány. Ép oly alaptalan az a jelentés is, hogy Anatóliában összeütközések voltak a lurdok és örmények között.

Konstantinápoly, jul. 27. A legutóbbi török-szerb határvillongás ügyében kiküldött vegyes bizottság megfelelő óvintézkedésekről tanácskozik. A határsértések következtében a porta és Szerbia között támadt feszült viszony most már javuló félben van. Szerb körökben abban reménykednek, hogy ez a viszony barátságossá fejlődik, sőt még a régóta függőben lévő elintézetlen ügyek is rövidesen teljes egyetértéssel elintéződnek.

Konstantinápoly, jul. 27. Az örmény gregoriánus egyház patriarkája tegnap átadta a portának a megölt örmények névjegyzékét, továbbá a musziszandzsákban és az erzerumi vilajetben kurdok által elkövetett kihágások jegyzékét.

Konstantinápoly, jul. 27. Bujukderben ma az orosz nagykövetség kápolnájában requiem volt György trónörökös nagyhercegért. Ott voltak a diplomáciai képviselők személyzetükkel, az idegen katonai attasék és állomásparancsnokok, azonkívül a szultánnak és a portának nyolcz képviselője és az egyháztők képviselői. (Magy. Táv. Ir.)

Requiem az orosz trónörökösért.

Szófia, jul. 26. György orosz trónörökös temetése alkalmából ma délelőtt az orosz-diplomácia ügynökség kápolnájában requiem volt, amelyen többek között megjelent a miniszterelnök is a miniszterekkel. (Magy. Táv. Ir.)

Az angol tőzsde.

London, jul. 27. Az értéktőzsde aug. 5-én, szombaton zárva lesz. (Magy. Táv. Iroda.)

Külföldi hírek.

Cap-Haitien, július 26. Hir szerint Heuraux-t, San Domingo köztársaság elnökét ma este meggyilkolta egy Ramon Ceres nevű ember. A gyilkos ellen megindították az eljárást. Az állami ügyek vezetését egyelőre Figueroa alelnök vette át. A köztársaságban különben teljes nyugalom van.

Kopenhága, július 26. A munkaadók egyesülete a kizárt építő- és vasipari munkásoknak egyességet ajánlott, melyre a munkásoknak e hó 28-ig kell válaszolniuk, mert különben a munkaadók újabb rendszabályokhoz nyulnak. A munkásszövetség ma elhatározta, hogy ezt az ultimátumot visszautasítja, de hajlandó a vitás kérdéseket választott bíróság döntésére bízni. (Magy. Táv. Ir.)

A szenátus ülése.

Madrid, július 26. Napirenden van a hadsereg létszámáról szóló törvényjavaslat.

Weyler tábornok a hadi létszám csökkentését kívánja. Hozzá teszi, hogy a helyzet nagyon súlyos. Valószínű, hogy forradalom fog kitörni, mely majd megmenti Spanyolországot, amint megmentette a Serrano által támasztott forradalom.

Dato belügyminiszter azt válaszolja, hogy a hadsereg feladata a hazát szolgálni és nem egyes emberek becsúgyát. Akárki hága is át a törvény korlátját, könyörtelenül érezni fogja a törvény szigorát.

A szenátus erre elfogadta a hadi létszámról szóló törvényjavaslatot. (Magy. Táv. Ir.)

KÖZGAZDASÁG.

Biharmegyei gazdák a szegedi kiállításon. A biharmegyei gazdasági egyesület szegedi kiállítás rendező bizottsága e hó 27-én délelőtt 10 órakor Szabó József alelnök, Bereczky Géza, Géczy Lajos, Markovits Károly, Szahler Károly bizottsági tagok és Weingartner Andor e. titkár voltak jelen. A titkár előterjesztette az elnökségnek jelentését az egyesület által szervezendő csoportos kiállításról, a bizottság a jelentést tudomásul vévén, megbízta az elnökséget, hogy írjon fel a szegedi kiállítás országos rendező bizottságához, hogy az egyesület által szervezendő csoportos kiállítás részleges bejelentésére augusztus 5-éig adjon haladékat s tudósítsa a gazdaközösséget, hogy addig elfogad bejelentéseket a mezőgazdasági terményekből. Pókay Dezső kerületi állattenyésztési felügyelő bejelentette, hogy a szegedi kiállításra 12 lovat, illetve szarvasmarhát jelöltek ki. A jelentést örvendetes tudomásul vették. Az országos bizottság értesítette az egyesületet, hogy csoportos kiállításának felkérte az egyesületet, hogy csoportos kiállításának felkérte az egyesületet, hogy a szarvasmarha bíráló bizottságba 2, a juh bíráló bizottságba 1 és a sertés bíráló bizottságba 1 tagot küldjön ki. A bizottság a szarvasmarhát bíráló bizottságba Telegdy József alelnököt, Weingartner Andor titkár, a juh bíráló bizottságba Csapó Dezsőt, és a sertés bíráló bizottságba Szabadhegyi Géza egyesületi tagokat választotta meg. A

bizottság Schlauch Nándornak jegyzőkönyvi köszönetét fejezte ki ügybuzgóságáért, hogy a kiállítás céljaira 127 frtot gyűjtött.

Magyarország aratása. Az 1899. évi aratás eredménye már tudható. A hivatalos jelentés konstatálja, hogy általában középter-mésünk van, még pedig a rozs, árpa és zabból a tavalyihoz hasonló, míg búzából két millió métermázsával többet arattunk. Julius második harmadában az időjárás nem volt mindenütt kedvező, mindamellett a miniszteri jelentés a megejtett próbacséplések alapján 169.000 métermázsával nagyobbra becsüli a buza-, 88.000 métermázsával a rozs- és 110.000 métermázsával az árpatermést, mint az előző jelentésben.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A Tiszántul eredeti távirata. —

Híradók.

Budapest, július 27.

Készaru búzában az irányzat lőnyha volt 18.000, mm. forgalom mellett az árak változatlanul jegyeztettek.

Buza áprilisra	—	—	—	—	—
Buza októberre	—	—	—	—	8 27
Tengeri jul.	—	—	—	—	4 62
Rozs őszre	—	—	—	—	6 59
Zab őszre	—	—	—	—	5 41
Tengeri augusztusra	—	—	—	—	4 65

Bécs, július 27.

Az irányzat nyugodt.

Osztr. hitel	—	—	—	—	883.10
Magyar hitel	—	—	—	—	388. —
Államvasut	—	—	—	—	846 75

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1899. július 27-én.

Magyar aranyjárdék 4%	—	—	—	—	119. —
Magyar koronajárdék	—	—	—	—	96 55
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4%	—	—	—	—	120. —
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	—	—	—	—	101. —
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	—	—	—	—	120.25
Magyar földterhermentési kötvény 4%	—	—	—	—	14.75
Italméresi jog megváltási kötvény	—	—	—	—	100.25
Horvát-szlavón földterhermentési kötvény	—	—	—	—	96.25
Magyar nyerevény-sorsjegy-kölcsön	—	—	—	—	161. —
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek kölcsön	—	—	—	—	138.50
Osztrák járdék papírban	—	—	—	—	100.40
Osztrák járdék ezüstben	—	—	—	—	100.20
Osztrák járdék aranyban	—	—	—	—	119 25

Osztrák korona járdék	—	—	—	—	100.50
Osztrák államsorsjegyek	—	—	—	—	139. —
Osztrák magyar bankrészevény	—	—	—	—	910. —
Magyar hitelbankrészevény	—	—	—	—	387.75
Osztrák hitelintézeti részevény	—	—	—	—	382.90
Párisi vista	—	—	—	—	346.80
20 frankos arany (Napoleon d'or)	—	—	—	—	9.55
Németbirodalmi márka	—	—	—	—	58.85
London vista	—	—	—	—	120.60
20 márkás arany	—	—	—	—	11.75

SZATHMÁRY ÁRPÁD

— a budapesti Vígsház tagjának — harmadik vendég-főllépte.

NAGYVÁRADI SZINKOR.

Evadberlet 87. szám.

Páros.

Kisberlet 87. szám.

Páros.

Ma pénteken, 1899. július 28-án

a kolozsvári országos nemzeti színház személyzetével:

A Sabin-nők elrablása.

Bohózat 3 felvonásban. Írták: Schönthan Pál és Ferencz. Magyarosította: Benedek Gyula.

SZEMÉLYEK:

Bányai Márton, tanár	—	—	—	Vendrei F.
Borbála, neje	—	—	—	Laczko Aranka
Etelka, leánya	—	—	—	Turchányi O.
Dr. Szilvassy Béla	—	—	—	Bónis Lajos.
Irma, neje	—	—	—	Vásárhelyi V.
Marosán Lukács	—	—	—	Leővey Leo.
Endre, fia, álnéven Szendefy	—	—	—	Bihari Ákos
Retegyi Fridoli, szinigazgató	—	—	—	Szathmari Árpád.
Róza, szobaleány, Bányainál	—	—	—	Horváth Paula
Mari, szobaleány, Szilvássynál	—	—	—	Miklósi Margit.
Kobak, iskolaszolga	—	—	—	Vank I.

Hely árak: Alsó páholy 4 forint, felső páholy 3 forint. Támlásszék I—VIII. sor 1 forint. IX—XI sor 80 krajczár. Zártzék I. II. és III. sor 60 krajczár. Első emelet. I. sor 50krajczár, második sortól 40 krajczár földszinti állóhely 40 krajczár. és a g diákjépfő atou. Kap szinten 30 krajczár. Közép karzat 30 krajczár. Oldal karzat 20 krajczár.

Egy szinlap ára a pénztárnál 10 krajczár.

Kezdeté fél 8, vége 10 óra után.

Holnap, szombaton, 1899. július hó 29-én.

Szathmari Árpád bucsu-vendégfőllépte

A párisi rongyszedő.

Dráma 5 felvonásban 1 előjátékkal.

Dr. VUCSKICS GYULA.

Új festék gyári raktár!

GALLOVITS M.

N.-Várad, Nagyteleki u. 532 sz. saját ház

A SZOBAFESTŐHÖZ.

Ajánl száraz és olajba tört festékeket Carbolium ház-fedél és kerítés festésre zöld, vörös, barna és természetes, firnisz butor és kocsi-lackok.

BRONZOK, SZOBAFESTŐ ÉS MÁZOLÓ ECSETEK

és meszelők nagy raktára, különösen nagy raktár szoba-padló-lackokban, 5-féle színben, egy 1 kilós doboz ára 75 kr. Spiritusz szobapadló-lackok citromsárga, narancssárga és ockersárga színekben, a melyek befestés után 1 óra alatt tökéletesen megszáradnak 1 kiló üvegben 1 frt.

Denaturált szesz kapható legolcsóbb árban.

Árjegyzek kívánatra ingyen!

Figyelmeztetés! Az üzlet nem a Szent László piac-téren hanem Nagy Teleky-utca

532. sz. a. van, a Biharmegyei Kereskedelmi Banktól a második ház.

167 20—50

Legolcsóbb bevásárlás!